

EL LLENGUATGE

El jonc i el junc

Que dues paraules diferents, que no tenen res a veure l'una amb l'altra, ni etimològicament ni semànticament, és a dir, ni per l'origen ni per la significació, revesteixen en castellà una forma idèntica o coincident, pot induir algú a creure que en català s'ha d'esdevenir necessàriament el mateix, perquè hom desconeix o no té en compte el fet que hem exposat, que es tracta de dos mots distints que revesteixen la mateixa forma, i més aviat tendeix a creure que es tracta d'un mateix mot que té dos significats diferents.

Es el que s'esdevé amb els dos substantius catalans *jonc* i *junco*, com hem dit, sense cap mena de relació, els equivalents castellans dels quals revesteixen la forma comuna «junc».

El primer, *jonc*, és el nom comú de diverses espècies de plantes herbàcies, que es fan en aiguamolls o llocs humits, especialment de la família de les juncàcies (*Juncus sp.*), i el segon, *junc*, designa una embarcació de fusta molt utilitzada a les mars xineses per a la navegació de cabotatge i, segons les històries il·lustrades i el cinema, que l'han popularitzada entre nosaltres, per a la pirateria. El Diccionari Fabra no recull encara aquest mot, però el trobem ja a la Gran Enciclopèdia Catalana. És força corrent que els qui només coneixen els noms de les plantes, llevat dels d'algunes de molt corrents o immediates, a través dels manuals escolars d'història natural o de les col·leccions de cromos, diguin el nom de la planta en castellà i que, si convé, el catalanitzin en la forma

junc. I també es dona el cas dels qui, sabent bé el nom català de la planta i que la forma equivalent del castellà coincideix amb la del nom de l'embarcació, designin també aquesta, erròniament, amb el nom de *jonc*.

El nom *jonc* és un mot d'origen llatí, comú a totes les llengües romàniques, i que té nombrosos derivats com *jonca*, *joncar*, *joncós*, *joncada*, *jonquera*, i alguns pseudo-derivats, com *juncàcies* i *junciforme*, amb nombrosos representants en el camp de la toponímia i, especialment, de l'antroponímia, com *Joncar* o *Juncà*, *Juncosa* o *Juncosa*, *Jonqueres*, *Juncadella*, *Junceda*, etc., així com *Jonc* o *Jonch*, que corresponen a la forma primitiva. En canvi, segons Coromines, el nom de l'embarcació, *junc*, prové del malai a través del portuguès, que l'estengué a totes les llengües occidentals.

Albert Jané